

Оганесян Т.А.

*студентка юридичного факультету
Чорноморського національного університету
ім. Петра Могили, м. Миколаїв
Науковий керівник: Лісна І.В., к.ю.н., доцент*

ГОЛОКОСТ ЯК НАЙБІЛЬШ ГЛОБАЛЬНИЙ ПРОЯВ АНТИСЕМІТИЗМУ У СВІТОВІЙ ІСТОРІЇ

Актуальність даної теми обумовлена тим, що виховуючи в своєму серці толерантність та миролюбність до інших національностей та народів, людство більше ніколи не повинно повторити помилок минулого – страшної сторінки у світовій історії – Голокосту як найбільш глобального прояву антисемітизму.

У наш час **А. Подольський зауважив, що** знання про причини й наслідки «Великої катастрофи» для сучасної України вкрай актуальні, оскільки нині в анексованому Росією Криму та на окупованих територіях Донбасу людей карають за національною ознакою, як це було у роки Другої світової війни[1].

Голокост в перекладі з давньогрецької означає «всеспалення». Це гонитва і масове винищення євреїв, котрі проживали в нацистській Німеччині, на території її союзників і на окупованих ними територіях під час Другої світової війни, що охоплюється періодом з 1939 по 1945 рік. Для позначення цього історичного проміжку часу, єврейський народ використовує слово «Шоа», що в перекладі з іврити означає офіційну політику влади нацистської Німеччини, спрямовану на систематичне і жорстоке знищення євреїв [2].

В 1935 р. було прийнято ряд законів, які позбавляли євреїв німецького громадянства і встановлювали заборону займати посади в державному апараті; не допускалися також змішані шлюби. 15 листопада 1938 року єврейським дітям заборонено відвідувати німецькі школи.

Основні програмні положення політики нацистської влади були викладені в книзі Гітлера «Майн кампф». Там фюрер проявляє свою ненависть до «не арійців», зокрема особливо зосереджуючи увагу на євреях: «Починається самий мерзенний обман, який тільки можна собі уявити. З усього, німецький єврей з гріхом навпіл опанував тільки

здатність говорити німецькою мовою, - та й то якою жахливою німецькою мовою. Дійсна ознака приналежності до певної раси закладена виключно в крові. Але, і користуючись новою мовою, він буде висловлювати свої старі думки. Внутрішній же світ людини змінитися не може. Краще за все це видно на прикладі саме єврея» [3].

У ніч з 9 на 10 листопада 1938 року відбулася подія, котра ознаменована «Кришталевою ніччю». Причиною «Кришталевої ночі» стало вбивство радника німецького посольства Ернста фом Рата [4]. Згідно з історичними даними, 7 листопада 1938 року в Парижі радник був серйозно поранений 17-річним польським євреєм Гершелем Гріншпаном. Вже з 7 по 13 листопада 1938 року було вбито(доведено до самогубства) 400 євреїв; спалено більше 1400 синагог.

У листопаді 1941 року у Львові окрема ділянка міста була відведена для створення єврейського гетто. Одночасно гетто з'явилися і в інших містах: Дрогобичі, Бориславі, Тернополі. Усього в Галичині жертвами нацистської політики Голокосту стало 610 тис. євреїв; у Вінницькій області вбили понад 105 тисяч євреїв. Всього на Лівобережжі та в Криму нацисти вбили 112 тис.

Бабин Яр став величезною могилою для представників різних народів у Києві, де з 29 вересня по 3 жовтня 1941 р. спеціальні нацистські команди розстріляли понад 52 тис. євреїв, циган, українців, росіян, поляків та білорусів. За роки окупації це місце стало некрополем для 100-150 тис. мирних жителів (переважно євреїв) та радянських військовополонених [5].

Термін «гетто» походить з Італії від імені ливарного заводу у Венеції, що випускає знаряддя, поблизу якого є єврейський квартал, який в 1516 році був оточений стіною і оголошений єдиною частиною міста, де євреям було дозволено жити. Нацисти ж обрали цей термін для позначення частин міста, спеціально призначених для вимушеного затримання євреїв з метою їх ізоляції та подальшого знищення. Початок створення гетто нацистами було закладено у 1939 р. начальником Головного управління імперської безпеки Р. Гейдріхом.

Перше гетто було створено у Варшаві. У березні 1941 р. його населення становило близько 445 тис. чоловік. Воно було одним із найбільших [6]. За час існування гетто його населення зменшилося з 450

тисяч до 37 тисяч осіб. Однією із найбільш масштабних акцій протесту було повстання, що проходило з квітня - травня 1943 року у Варшавському гетто. За німецькими даними в боях померло 7000 євреїв, 6000 тисяч осіб згоріли живцем, а 50 тисяч- до Треблінки.

Для організації гетто використовувалися найбільш бідні, покинуті райони міст, околиці. Спочатку євреї були позбавлені власності, а жителі практично не мали змоги харчуватися. У Станіславі (Івано-Франківськ) для гетто було виділено п'яту частину міста. У гетто Коломиї було 520 будинків [7].

У Німеччині та на окупованих територіях було створено близько 14 033 концентраційних таборів, а також в'язниці, гетто, табори смерті. Указом від 28 лютого 1933 р. «Про захист населення і держави» дозволено безстрокове затримання осіб, підозрюваних у ворожості режиму. Це означало, що люди були в'язнями перших концентраційних таборів. У липні 1933 р. кількість ув'язнених досягла 26,789 осіб.

Одним з найвідоміших та найбільших концтаборів є Освенцим. Погану «славу» здобув з огляду на невинувато жорстокі способи масового знищення засуджених і ув'язнених у ньому. У вересні 1941 року була здійснена перша спроба масового знищення людей, при якій було використано газ. Уздовж стін камер були проведені мідні трубопроводи з вентилями, по яких надходив газ. У камерах в'язнів труїли спец. речовиною «циклон-Б». Близько 1 100 000 євреїв, були замучені й вбиті в Освенцимі.

У концентраційних таборах проводилися велика кількість медичних експериментів на людях. Особливою жорстокістю відрізнялися експерименти над дітьми та близнюками, які проводив Йозеф Менгеле в концтаборі Аушвіц.

Менгеле звертав особливу увагу на близнюків. Двійникам робили переливання крові один одного, пересаджували внутрішні органи [8].

Задля збереження в пам'яті людини жахливих «уроків», котрі надала нам історія, необхідно: проводити наукові конференції для висвітлення теми «Голокосту»; проводити у всіх областях України лекцій з історії у Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту; заснувати «День Єдності»

для підвищення рівні толерантності та поваги до інших народів і національностей.

Список використаних джерел

1. «Голокост – це спільна трагедія людей усіх національностей в Україні» : [інтерв'ю з істориком та директором Українського центру вивчення Голокосту Подольський А.Ю./ записала Костюк Б.] // Радіо Свобода – 2018.
2. Холокост // Енциклопедія Холокоста [Електронний ресурс]: <http://www.ushmm.org/wlc/ru/article.php?ModuleId=10005143>
3. Адольф Гітлер «Mein Kampf» [Електронний ресурс]: http://www.911-truth.net/Adolf_Hitler_Mein_Kampf_Russian_translation.pdf
4. Щупак И. Евреи в Украине: вопросы истории и религии с древнейших времен до Холокоста. — Учеб. пособие для учащихся старших классов сред. общеобразоваучеб. заведений. — Днепропетровск: Центр «Ткума», 2009. — 148 с.
5. Евтушенко Е. Бабий Яр // Литературная газета. – 1961. – 19 сентября; Кузнецов А.В. Бабий Яр: Роман-документ: Журнальный вариант. – Москва, 1966.
6. Алексеев В. М. Варшавское гетто больше не существует / Вступ. ст.: А. Х. Горфункель. — М.: Звенья, 1998. — 160 с.
7. Андрухів І. До питання про терор проти єврейського населення на Станіславщині під час нацистської окупації // Краєзнавство. – №1. – 2011. – С. 197–205.
8. Бауер Є. Голокост у світовому та європейському контексті // Проблеми історії Голокосту. – Вип.4. – Дніпропетровськ; Запоріжжя, 2007. – С.11.

Папахян Т.Р.

студентка Юридичного факультету

Національного авіаційного університету, м.Київ

Науковий керівник: Сонілко І.М., доктор юридичних наук, професор

ПРАВОСВІДОМІСТЬ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО ВИБОРЦЯ

Правосвідомість учасників виборчого процесу є одним з найефективніший засобів забезпечення реалізації виборчих прав громадян України, що впливає на ефективність формування органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх функціонування тощо. Рівень